
Državni izpitni center

M 2 5 2 4 4 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

BIOTEHNOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 29. avgust 2025

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ A
3	♦ C
4	♦ B
5	♦ C
6	♦ D
7	♦ A
8	♦ A
9	♦ B
10	♦ A

Naloga	Odgovor
11	♦ B
12	♦ C
13	♦ C
14	♦ B
15	♦ A
16	♦ C
17	♦ D
18	♦ C
19	♦ B
20	♦ A

Naloga	Odgovor
21	♦ B
22	♦ B
23	♦ A
24	♦ B
25	♦ D
26	♦ C
27	♦ B
28	♦ C
29	♦ A
30	♦ B

Naloga	Odgovor
31	♦ A
32	♦ B
33	♦ C
34	♦ A
35	♦ C
36	♦ B
37	♦ B
38	♦ A
39	♦ C
40	♦ D

B) STRUKTURIRANI NALOGI IZBIRNEGA TIPA**1. naloga: Živalske tkivne kulture**

Naloga	Odgovor
1.1	♦ A
1.2	♦ C
1.3	♦ D
1.4	♦ A
1.5	♦ D

2. naloga: Mlečnokislinsko vrenje

Naloga	Odgovor
2.1	♦ A
2.2	♦ B
2.3	♦ B
2.4	♦ C
2.5	♦ C

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.
Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2

1. PCR-reakcija verižne polimerizacije

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila														
1.1	1	<p>♦ Pogoji PCR</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Sestavine</th> <th>Vloga</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>♦ molekula DNK</td> <td>♦ matrica za podvojevanje genov</td> </tr> <tr> <td>♦ nukleotidi</td> <td>♦ gradniki za sintezo novih DNK</td> </tr> <tr> <td>♦ Taq-polimeraza</td> <td>♦ Bakterijski encim, ki obema enovijačnima verigama DNK sintetizira njuno komplementarno verigo.</td> </tr> <tr> <td>♦ primerji</td> <td>♦ Omogočajo začetek postopka polimerizacije/ima jo komplementarno zaporedje končnega dela DNK, ki jo želimo podvojevati.</td> </tr> <tr> <td>♦ pufer</td> <td>♦ Uravnava pH in predstavlja vir K⁺ in NH₄⁺.</td> </tr> </tbody> </table>	Sestavine	Vloga	♦ molekula DNK	♦ matrica za podvojevanje genov	♦ nukleotidi	♦ gradniki za sintezo novih DNK	♦ Taq-polimeraza	♦ Bakterijski encim, ki obema enovijačnima verigama DNK sintetizira njuno komplementarno verigo.	♦ primerji	♦ Omogočajo začetek postopka polimerizacije/ima jo komplementarno zaporedje končnega dela DNK, ki jo želimo podvojevati.	♦ pufer	♦ Uravnava pH in predstavlja vir K ⁺ in NH ₄ ⁺ .		Za 1 točko so potrebni trije pravilni odgovori (pravilna sestavina in pravilna vloga).		
Sestavine	Vloga																	
♦ molekula DNK	♦ matrica za podvojevanje genov																	
♦ nukleotidi	♦ gradniki za sintezo novih DNK																	
♦ Taq-polimeraza	♦ Bakterijski encim, ki obema enovijačnima verigama DNK sintetizira njuno komplementarno verigo.																	
♦ primerji	♦ Omogočajo začetek postopka polimerizacije/ima jo komplementarno zaporedje končnega dela DNK, ki jo želimo podvojevati.																	
♦ pufer	♦ Uravnava pH in predstavlja vir K ⁺ in NH ₄ ⁺ .																	
1.2	1	<p>♦ segrevanje zmesi pri 90–95 °C v napravi termocikler</p> <p>♦ Razklenemo vodikove vezi dušikovih baz nukleotidov med obema verigama.</p>																
1.3	1	<p>♦ Na 3' konce se vežejo primerji.</p> <p>♦ pri temperaturi 50–60 °C</p>																
1.4	1	<p>♦</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Podvojevanje DNK v celici <i>in vivo</i></th> <th>Podvojevanje DNK s PCR <i>in vitro</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>♦ Poteka v celici.</td> <td>♦ Poteka v epici/epruvetki.</td> </tr> <tr> <td>♦ Poteka pri temperaturi organizma.</td> <td>♦ Načrtno spreminjamo temperaturne pogoje in omogočamo specifičnost in učinkovitost posameznih reakcij.</td> </tr> <tr> <td>♦ Sodeluje več encimov: DNA helikaza, DNA ligaza, DNA polimeraza, ...</td> <td>♦ Sodeluje en encim Taq-polimeraza.</td> </tr> <tr> <td>♦ Primerji so RNK-nukleotidi.</td> <td>♦ Primerji so DNK-nukleotidi.</td> </tr> <tr> <td>♦ Podvoji se celotna DNK.</td> <td>♦ Podvojujemo določene odseke DNK.</td> </tr> <tr> <td>♦ Nastaneta dve novi DNK.</td> <td>♦ Dobimo več kopij DNK.</td> </tr> </tbody> </table>	Podvojevanje DNK v celici <i>in vivo</i>	Podvojevanje DNK s PCR <i>in vitro</i>	♦ Poteka v celici.	♦ Poteka v epici/epruvetki.	♦ Poteka pri temperaturi organizma.	♦ Načrtno spreminjamo temperaturne pogoje in omogočamo specifičnost in učinkovitost posameznih reakcij.	♦ Sodeluje več encimov: DNA helikaza, DNA ligaza, DNA polimeraza, ...	♦ Sodeluje en encim Taq-polimeraza.	♦ Primerji so RNK-nukleotidi.	♦ Primerji so DNK-nukleotidi.	♦ Podvoji se celotna DNK.	♦ Podvojujemo določene odseke DNK.	♦ Nastaneta dve novi DNK.	♦ Dobimo več kopij DNK.		Tri primerjave za 1 točko.
Podvojevanje DNK v celici <i>in vivo</i>	Podvojevanje DNK s PCR <i>in vitro</i>																	
♦ Poteka v celici.	♦ Poteka v epici/epruvetki.																	
♦ Poteka pri temperaturi organizma.	♦ Načrtno spreminjamo temperaturne pogoje in omogočamo specifičnost in učinkovitost posameznih reakcij.																	
♦ Sodeluje več encimov: DNA helikaza, DNA ligaza, DNA polimeraza, ...	♦ Sodeluje en encim Taq-polimeraza.																	
♦ Primerji so RNK-nukleotidi.	♦ Primerji so DNK-nukleotidi.																	
♦ Podvoji se celotna DNK.	♦ Podvojujemo določene odseke DNK.																	
♦ Nastaneta dve novi DNK.	♦ Dobimo več kopij DNK.																	
1.5	1	<p>♦ Uporablja se v kriminalistiki, za dokazovanje starševstva, za različne diagnostične metode, za neposredno kloniranje genomske DNK in drugo.</p>																

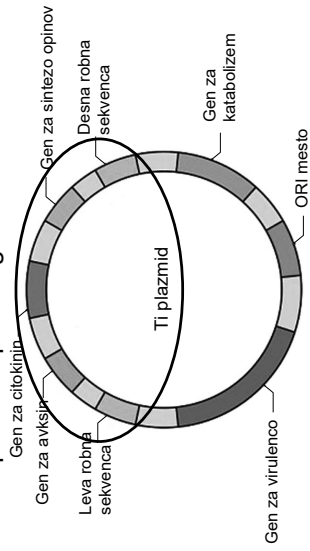
2. Zgradba celice

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ ribosom, izgradnja beljakovin/proteinov		
2.2	1	♦ Vezi med nukleotidi v verigi so fosfodiesterne, vezi med verigama so vodikove. ♦ fosfodiesterne med deoksiriboze enega nukleotida in fosfatnim ostankom drugega nukleotida, vodikove med N bazama dveh nukleotidov		
2.3	1	♦ dve jedri		
2.4	1	♦ V haploidnem jedru je en set kromosomov, v diploidnem jedru sta dva seta kromosomov.		
2.5	1	♦ DNK/genetski material/kromosomi		

3. Encimi v biotehnologiji

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila															
3.1	1	<p>♦</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Vrsta industrije</th> <th>Encim</th> <th>Uporaba</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>industrija pralnih praškov</td> <td>proteinaza/amilaza/lipaza</td> <td>odstranjevanje madežev/razgrajevanje beljakovinskih, škrobnih, maščobnih madežev</td> </tr> <tr> <td>pekarska industrija</td> <td>amilaza</td> <td>razgradnja škroba za pripravo testa s kvasovkami</td> </tr> <tr> <td>pivovarska industrija</td> <td>β-glukanaze</td> <td>za bistrenje piva</td> </tr> <tr> <td>industrija proizvodnje bioetanola</td> <td>celulaza/amilaza</td> <td>razgradnja celuloze lesnih, rastlinskih odpadkov/razgradnja škrobnih surovin, npr. koruznih storžev za kvasovke</td> </tr> </tbody> </table>	Vrsta industrije	Encim	Uporaba	industrija pralnih praškov	proteinaza/amilaza/lipaza	odstranjevanje madežev/razgrajevanje beljakovinskih, škrobnih, maščobnih madežev	pekarska industrija	amilaza	razgradnja škroba za pripravo testa s kvasovkami	pivovarska industrija	β -glukanaze	za bistrenje piva	industrija proizvodnje bioetanola	celulaza/amilaza	razgradnja celuloze lesnih, rastlinskih odpadkov/razgradnja škrobnih surovin, npr. koruznih storžev za kvasovke		Za 1 točko šest pravih odgovorov
Vrsta industrije	Encim	Uporaba																	
industrija pralnih praškov	proteinaza/amilaza/lipaza	odstranjevanje madežev/razgrajevanje beljakovinskih, škrobnih, maščobnih madežev																	
pekarska industrija	amilaza	razgradnja škroba za pripravo testa s kvasovkami																	
pivovarska industrija	β -glukanaze	za bistrenje piva																	
industrija proizvodnje bioetanola	celulaza/amilaza	razgradnja celuloze lesnih, rastlinskih odpadkov/razgradnja škrobnih surovin, npr. koruznih storžev za kvasovke																	
3.2	1	♦ najaktivnejši (v kratkem času veliko produkta), čim manjša občutljivost, sinteza neškodljivih produktov, genotipska stabilnost, fenotipska stabilnost, dobra izolacija produkta itd.																	
3.3	1	♦ Različna agarna ali tekoča gojišča, specifična za vsako encimsko aktivnost, nacepimo z različnimi sevi, inkubiramo in opazujemo rast kolonij in spremembo gojišča okrog njih. Odvisno od lastnosti posameznega gojišča in metabolita se lahko encimska aktivnost odraža kot: bister obroč okoli kolonije v motnem gojišču ali oborina okoli kolonije bistrega gojišča ali obarvano oz. razbarvano gojišče v drugače obarvanem gojišču (dodatek pH-indikatorjev, ...).																	
3.4	1	♦ Bakterije izločajo eksoencime v svoje okolje in ti tako delujejo zunaj njih. Z njimi patogena bakterija okvari tkiva gostitelja.																	
3.5	1	♦ Reakcije lahko potekajo v obe smeri.																	
3.6	1	♦ Beljakovina. Kofaktor, ki je lahko koencim (vitamin) ali pa kovinski ion (Mg^{2+} , Fe^{2+} itd.)																	

3.7	1	♦ Kultura spada med mezofile.	Upošteva se tudi odgovor termofilen. Ne upošteva se odgovor: ekstremno termofilen.	
3.8	1	♦ Sev 1, ker je količina nastalega etanola tako minimalna v primerjavi s kontrolnim sevom kvasovk, za katerega vemo, da v anaerobnih pogojih proizvajajo večjo količino etanola.		
3.9	1	♦ Gre za posredni prenos genov v rastlino.		
3.10	1	♦ T-DNK		

4. Bioproces

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vrsta hranilnih snovi, metabolni produkti, način rasti (submerzno, emerzno) ♦ Smiselno pojasni, zakaj je treba upoštevati navedeno lastnost. 		
4.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ revitalizacija, namnoževanje ♦ Smiselno opiše obe fazi. 		
4.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Primeren način : segregiranje s smiselno razlago ♦ Kemijske snovi: vpliv na biokulturo ♦ Sevanje – gosto, žarki ne prodrejo globoko – velika površina, potrebna za razlitje v tanki plasti. ♦ avtoklaviranje 		
4.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ V koordinatni sistem vrisana krivulja, pri kateri se vrednost y manjša z naraščajočo vrednostjo x. Naklon krivulje ni pomemben. ♦ os Y – % prepuščene svetlobe ♦ os X – število celic ♦ Naslov grafa: Odvisnost deleža (%) prepuščene svetlobe od števila celic 		
4.5	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ trdni delci v suspenziji, motnost samega substrata in podobno ♦ Delci v samem substratu zmanjšujejo količino prepuščene svetlobe. 		
4.6	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ustavimo na koncu faze hitre rasti ali v stacionarni fazi. ♦ največ živih celic, v dobri kondiciji 		
4.7	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Morfološke lastnosti celic: oblika, velikost, povezanost v skupine ♦ Morfološke lastnosti kolonij: površina, rob, prerez, barva, velikost ♦ nacepljanje na trdo gojišče, inkubacija, pregled zrasih kolonij 		

4.8	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ bakterije: mikro- ali ultrafiltracija ◆ kvasovke: centrifugiranje, filtracija skozi filtrno pogačo, mikrofiltracija ◆ V vseh primerih je preživelost celic dovolj velika.		Samo filtracija ni zadovojljiv odgovor.
4.9	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ liofilizacija – sušenje v vakuumu pri zelo nizkih temperaturah		
4.10	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ožvitev – dodajanje vode, nacepljanje na gojišče, preverjanje/nastalih kolonij		

Skupno število točk IP 2: 30